

**Ахмет МЕЦЕДОВИЌ,
Бенида ПЉАКИЌ,
Менсур ХАМИДОВИЌ**

37.016:796

МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТАП НА ОРГАНИЗАЦИОНИТЕ ФОРМИ НА РАБОТА ВО НАСТАВАТА ПО ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Abstract

The paper is a research work of the author and co-authors and it includes several aspects reconsidered in it. Methodological approach to organizational forms of work is a significant aspect to be included in realization of a Physical Education class. Its application allows and emphasizes views, opinions and claims of PE teachers, and also their experience regarding this issue. The descriptive and comparative methods have been used as clear indicators of the results accomplished by this research. The established hypothesis have been confirmed and all results demand a further exploration to have benefits related to this subject matter.

Key words: *methodological approach, organizational forms of work, PE, application in class.*

ВОВЕД

Преку изучување на актуелната теоретска практика ние дојдовме до сознание дека дидактичко-методолошката организација на наставата станува важен индикатор за пристапот на организацијата во примената на организационо-методолошките форми на работа во реализацијата на наставата по физичко образование.

1. Предмет на истражувањето

Предмет на овој труд е примената на методолошко-организационите форми на работа, со посебен осврт на примената на полигони со препреки во наставата и, исто така, некои од особеностите, што се поврзани со ставовите, мислењата и тврдењата на одделенските наставници и наставниците по Физичко образование.

2. Цел на истражувањето

Целта на истражувањето е да се направи анализа на подготовката на полигоните во наставата по Физичко образование, да се утврди

влијанието на полигоните за развојот на моторните способности кај учениците, да се прикажат активностите на учителите во реализацијата на организационите форми на работа на часовите по Физичко образование, и да се испитаат материјалите и просторните можности за реализацијата на контекстите во организационите форми на работа.

3. Задачи на истражувањето

Врз основа на предметот и целта на истражувањето, ние ги одредивме следниве задачи: одредување на подготовката на организационите форми на работа на наставата по Физичко образование, бележење на условите за експертско-педагошка работа при примената на модерните организациони форми на работа во наставата по Физичко образование, со акцент на полигоните, одредување на разликите во тврдењата на одделенските наставници и наставниците по Физичко образование во однос на некои карактеристики на Физичкото образование.

4. Методи, техники и инструменти на истражувањето

Дескриптивен и компаративен метод се употребени во ова истражување, согласно со природата на прашањето, целите на предметот и задачите на истражувањето, како и поставените хипотези. Направена е анкета и како инструмент е употребен прашалник за одделенските наставници и наставниците по Физичко образование за наставата по Физичко образование, којашто е посебно изработена за потребите на ова истражување.

5. Популација и примерок на истражувањето

Истражувањето е направено на случаен примерок на наставници. Примерокот се состои од 28 одделенски наставници од основни училишта во Нови Пазар и 28 наставници по физичко образование од основни и средни училишта во Нови Пазар, креирајќи примерок од 56 лица.

6. Хипотези на истражувањето

Ние почнавме од генералната хипотеза на истражувањето дека одделенските наставници и наставниците по Физичко образование ќе искажат разлики во однос на употребата на организационите форми на работа на наставата по Физичко образование.

6.1 Посебни хипотези

Се очекува дека наставниците употребуваат помалку различни форми на групна работа, особено во однос на различните видови на полигони. Експертско-педагошката работа на наставниците бара повеќе

образование во областа на Физичкото образование. Материјалните услови претставуваат пречка во реализацијата на исходите во програмата.

7. Обработка на статистичките податоци

Податоците добиени преку инструментите на истражувањето се организирани и процесирани во табели, одделно за одделенските наставници и наставниците по Физичко образование, и затоа ќе биде презентирана детална анализа за овие две групи. Анализата на резултатите е базирана на основните дескриптивни и статистички параметри.

8. Резултати на истражувањето

Првиот дел од истражувањето е поврзан со општите податоци на испитаниците и, исто така, со десет прашања каде што тие заокружуваа одговор.

Прашање бр.1. Применувам методолошки организирани групи на работа во наставата по Физичко образование „полигони“ или „патеки“: а) еднаш неделно, б) два пати неделно, в) еднаш на две недели, г) еднаш на три недели. Преку анализа на резултатите од прашањето 1. презентирани во табелата, ние дојдовме до заклучок дека одделенските наставници ретко користат полигони во наставата по Физичко образование во повеќе случаи. Значи, наставниците по Физичко образование употребуваат полигони повеќе од одделенските наставници. Статистичките индикатори прикажани преку проценти покажуваат дека 32% од испитаниците употребуваат методолошко организирани форми на работа во наставата по Физичко образование, „полигони“ или „патеки“ се употребуваат два пати неделно.

Прашање број 2. Најчесто ги применувам следниве полигони: а) полигон за способности, б) полигон со вртења, в) полигон за снаоѓање и г) комбиниран полигон. Анализирајќи ги резултатите од прашањето 2, можеме да заклучиме дека одделенските наставници употребуваат полигони за снаоѓање повеќе отколку педагозите по физичко образование. Разликата е очигледна во примената на полигони за снаоѓање од страна на одделенските наставници со деца на поголема возраст. Кога ќе се погледнат процентите, разликите се очигледни. Најчесто се застапени комбинираните полигони, кои ги употребуваат 32% од наставниците.

Прашање број 3. Кога го правиме полигонот шемата може да има облик на: а) полукруг или круг, б) форма на квадрат или правоаголник, в) елипсовидна или форма на осумаголник и г) комбинирана форма. Преку анализа на одговорите од прашањето број 3, ние дојдовме до заклучок дека одделенските наставници најчесто прават комбинирани полигони, тоа е случај во 39% од случаите. Наставниците по Физичко образование почесто се одлучуваат за полигоните во форма на квадрат или правоаголник, како и елипсовидните и осумаголните полигони.

Прашање број 4. Во кој дел од часот најчесто се употребува полигонот како методолошко-организациона форма на работа? а) Најчесто во А делот од часот, б) Во првиот дел од часот), в) Во главниот Б дел од часот. Употребата на полигони во наставата по Физичко образование во однос на структурата е во голема мера слична кај наставниците од двете старосни групи. Наставниците по Физичко образование најчесто употребуваат полигони во А делот од часот.

Прашање број 5. Поделба на полигони во однос на просторот каде што се поставуваат: а) полигони во сала, б) полигони во природа, в) полигони во училишното игралиште, г) полигони на снег, д) полигони на вода, ё) различни комбинирани полигони. Анализата на прашањето број 5 покажа дека испитаните наставници по Физичко образование посебен акцент ставаат на полигоните во сала, додека одделенските наставници често ги употребуваат полигоните во училишното игралиште, во 39% од случаите.

Прашање број 6. Најчесто ги употребувам следниве форми на работа: а) Работа во парови, б) Работа во групи по тројца или четворица ученици, в) Групна работа, г) Кружна форма на работа, д) Паралелна работа, ё) Наизменична паралелна работа, е) Работа со додатни форми на вежби. Преку анализа на прашањето број 6, можеме да заклучиме дека одделенските наставници не употребуваат работа во парови и додатни форми на вежби. Исто така, можеме да констатираме дека одделенските наставници употребуваат кружна форма на работа, и дека наставниците по Физичко образование употребуваат додатни форми на вежби.

Прашање број 7. Како се дели одделението при групната работа? а) Два-три ученици, б) Четири до пет ученици, в) Пет до шест ученици. Анализата на прашањето број 7. покажува дека двете групи на наставници дале слични одговори.

Прашање број 8. Следниве услови се потребни за работа во парови: а) Формирање на парови врз основа на полот, б) Приближна тежина и висина, в) Слични способности на учениците и г) Одредени специфичности. Резултатите укажуваат дека паровите најчесто се формираат врз основа на полот, особено во повисоките одделенија.

Прашање број 9. Групите се формираат на неколку начини: а) одредување на групи, б) случаен избор, в) механички избор, г) хомогени групи. Особено до израз доаѓа дека 32% од испитаните наставници посебна важност дале на хомогените групи.

Прашање број 10. Од што зависи употребата на методолошко-организационите форми на работа? а) Од целта и задачите на часот; б) Од претходното знаење на учениците; в) Од материјалните услови; и г) Од повеќе заемни компоненти. Одговорите дадени од испитаниците на прашањето број 10. се многу различни. Најчест одговор на одделенските наставници е одговорот г): Повеќе заемни компоненти ја условуваат примената на методолошко-организационите групи на часот по Физичко

образование, додека педагозите по Физичко образование го засновале нивниот одговор на ова прашање на одговорот б) на претходното знаење на учениците.

Вториот дел од анкетата се состои од предлог-тврдења поврзани со одредени карактеристики на Физичкото образование, каде што испитаниците ги обележаа нивните одговори со „X“. Овие тврдења вклучија десет прашања.

Табела број 1. – Резултати од анкетата со листи на тврдењата на одделенските наставници

Бр.	ТВРДЕЊА	Целосно се согласувам	Главно се согласувам	Не сум сигурен	Главно не се согласувам	Целосно не се согласувам
1	Посебно внимание се обрнува на физичкото образование во моето училиште	10	6	2	6	4
2	Физичкото образование дава голем придонес за способностите на учениците за мислење и помнење	7	6	5	4	6
3	Предлагам да има Физичко образование секој ден	5	6	2	7	8
4	Деформитетите на телото може успешно да се коригираат преку часовите на Физичко образование	8	7	5	4	4
5	Учениците треба да бидат научени да ги контролираат своите способности сами	9	6	2	6	5
6	Работата во мали групи треба да биде нагласена на часовите по Физичко образование	6	8	5	4	5
7	Важно е учениците да се стимулираат да вежбаат од страна на наставниците	8	6	7	4	3

8	Инструкциите за време на часовите по Физичко образование треба да бидат попрецизни и почести	6	9	4	5	4
9	Оценките по предметот Физичко образование треба да бидат засновани на знаење и степенот на подобрување на индивидуата	7	9	6	3	3
10	Физичкото образование влијае на квалитетот на учење	6	7	6	6	3

Преку компаративна анализа на тврдењата на наставниците, ние можеме да заклучиме дека тврдењата изразуваат различни мислења во однос на предметот Физичко образование. Испитаниците ги внесоа своите одговори во соодветни редови, обележувајќи го нивното мислење. Со рангирање на одговорите на примерокот од 28 испитаници, одреден е процентот на вредноста на тврдењата. Резултатите од истражувањето заслужуваат да бидат тема на дискусија во рамките на училиштата каде што беше спроведено истражувањето.

Табела број 2.: Резултати од анкетата со листи на тврдењата на наставниците по Физичко образование

Бр.	ТВРДЕЊА	Целосно се согласувам	Главно се согласувам	Не сум сигурен	Главно не се согласувам	Целосно не се согласувам
1	Посебно внимание се обрнува на Физичкото образование во моето училиште	4	6	7	8	3
2	Физичкото образование дава голем придонес за способностите на учениците за мислење и помнење	11	10	3	2	2
3	Предложувам да има Физичко образование секој ден	16	9	-	2	1
4	Деформитетите на телото може успешно да се коригираат преку часовите на Физичко образование	15	8	2	2	1

5	Учениците треба да бидат научени да ги контролираат своите способности сами	16	9	1	1	1
6	Работата во мали групи треба да биде нагласена на часовите по Физичко образование	13	12	1	1	1
7	Важно е учениците да се стимулираат да вежбаат од страна на наставниците	14	12	2	-	-
8	Инструкциите за време на часовите по Физичко образование треба да бидат попрецизни и почести	11	10	1	3	3
9	Оценките по предметот физичко образование треба да бидат засновани на знаење и степенот на подобрување на индивидуата	12	11	1	2	2
10	Физичкото образование влијае на квалитетот на учење	10	12	2	3	1

Тврдењата дадени од 28 наставници-професори по Физичко образование застапени во примерокот се изразени нумерички според големината на скалата на вредност. Секое тврдење има своја вредност и поени на валоризација и придонес за Физичкото образование. Резултатите на испитаните тврдења заслужуваат да бидат тема на дискусија во училиштата каде што истражувањето беше спроведено.

Табела број 3.: Резултати од заедничките тврдења на одделенските наставници и наставниците по Физичко образование

Бр.	ТВРДЕЊА	Целосно се согласувам	Главно се согласувам	Не сум сигурен	Главно не се согласувам	Целосно не се согласувам
1	Посебно внимание се обрнува на Физичкото образование во моето училиште	14	12	9	14	7
2	Физичкото образование дава голем придонес за способностите на учениците за мислење и помнење	18	16	8	6	8

3	Предложувам да има Физичко образование секој ден	21	15	2	9	9
4	Деформитетите на телото може успешно да се коригираат преку часовите на Физичко образование	23	15	7	6	5
5	Учениците треба да бидат научени да ги контролираат своите способности сами	25	15	7	6	5
6	Работата во мали групи треба да биде нагласена на часовите по Физичко образование	19	20	6	5	6
7	Важно е учениците да се стимулираат да вежбаат од страна на наставниците	22	18	9	4	3
8	Инструкциите за време на часовите по Физичко образование треба да бидат попрецизни и почести	17	19	5	8	7
9	Оценките по предметот Физичко образование треба да бидат засновани на знаење и степенот на подобрување на индивидуата	19	20	7	5	5
10	Физичкото образование влијае на квалитетот на учење	16	19	8	9	4

Резултатите од истражувањето за тврдењата во однос на некои карактеристики на Физичкото образование изразени од одделенските наставници и наставниците по Физичко образование, во примерок од 28+28 се прикажани во заедничка табела и укажуваат на ставовите во однос на Физичкото образование. Добиените резултати се многу важни за понатамошна анализа во компетентните институции чија цел е подобрување и вреднување на Физичкото образование. Тврдењето „Главното не се согласувам“ особено е присутно во одговорите со број 1,3,4,5,10. Исто така, тврдењето „Целосно не се согласувам“ е присутно во прикажаната табела и укажува на бројни причини за заклучоците од истражувањето.

9. Заклучоци од истражувањето

Методолошко-организационите форми на работа наметнуваат најразлични барања за примената на дидактичко-методолошките форми на организација на Физичкото образование. Примената на овие форми на работа со учениците е условена од бројот и составот на групата. Искуствата во работата особено ги нагласуваат стандардните групно-организациони форми на работа, коишто ние ги истраживме и се однесуваат на работата во групи. Полигонот, како форма на групна работа, става акцент на успешната реализација при реализирањето на комплексни моторни активности. Истражувањата покажаа дека одделенските наставници дадоа одговори на одредени прашања кои отстапуваа и кои ќе бидат предмет на понатамошни детални анализи во одредени контексти, кои бараат поцелосно образование.

Воспоставените хипотези беа потврдени во повеќето случаи. Специфичноста на оваа работа е поврзана со методологијата на Физичкото образование, ефикасноста во примената на спортско-техничкото образование на соодветен начин, и употребата на различни модели на полигони кои во последно време се истакнуваат од методичарите за Физичко образование во нивните публикации. Подобрувањето на Физичкото образование во процесот на модернизација на образованата работа во Физичкото образование се потпира на новите технологии и модерните концепции коишто ја зголемуваат одговорноста, особено на наставниците по Физичко образование, во однос на примената на програмите по Физичко образование.

Литература

1. Visnjic and associates. (2004). *Theory and Methodology of Physical Education*. FSFV, Belgrade.
2. Juras, B., & Stela, I. (1983). *Encloses to Intensive Physical Education Teaching*. Skolska knjiga, Zagreb.
3. Kragujevic, G. (1983). *Methodology of Physical Education for III Grade of Pedagogic Academy*. Zavod za udzbenike i nastavna sredstva, Belgrade.
4. Leskosek, J. (1961). *Theory of Physical Education*. Partizan, Belgrade.
5. Medjedovic, E., & Martinovic, D. (2008). *A Game, the Source of Children's Joy*. FUN, Novi Pazar.
6. Pelenis, M. (2004). *Methodology of Physical Education*. Bjeljina.
7. Haddzikadunic, M., & Madjarevic, M. (2004). *Methodology of Physical Education Teaching*. Pedagogic Faculty, Zenica.
8. Sepa, M. (1958). *Methodology of Physical Education*. Belgrade.